

Előfizetési árak:

Egész évre	12	frt.
Félévre	6	"
Negyedévre	3	"
Egy óra	1	"
— Egyes szám 4 kr. —		

Kiadóhivatal:

Plettz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszó-
lamlások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskerek.
Zápolya-utca 1-ső szám
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik mindennap,
vasár- és ünnepnapok
kivételeivel.

Két levél a párbajról.*)

I.

Nagybecskerek, október 25.

Tekintetes szerkesztő ur! Engedje meg, hogy a b. lapjában P. V. jegy alatt irt cikkekre néhány polemikus él nélkül való megjegyzést tegyek.

P. V. ur szerintem szép és lovagias tettet követ el, mikor a megtámadott párbaj védelmére kel. Maga a védelem elismerésre méltó, de a védelem szempontjából fölhozottak bizony-bizony alig állják meg a kritikát.

Ha jól megértettem, először történelmi szempontból kél védelmére a párbajnak; másodsor pedig annak erkölcsi létjogát igyekszik bizonyítani.

A párbaj igazi eredete az u. n. istenítélet s nem a lovagkori játék, a háboruban való mérkőzés, vagy az ököljog. Ezekről csak a külsőségeket vette át, hogy t. i. bizonyos formák között történjék a mérkőzés, de lényegét, létjogosultságát a középkorban uralkodó s az „istenítélet“-ben kifejezésre jutó eszméből nyerte. Tudjuk jól, hogy az istenítéletnek a különböző bűnök szerint nagyon sok formája volt. Ezek közé tartozott a mérkőzés is, melyet többnyire olyankor engedtek meg, mikor inkább rágalomról volt szó. Becsületsértést, a mai értelemben, nem ismertek a középkor ipar lovagjai, ilyenért tehát sikra sem szállhattak. Hanem igenis támadtak becsületsértések, mikor a becsületsértésről álfogalmak kezdtek az elmékben gyökeret verni, mikor a párbajok az iparlovagoknak létfontosságul szolgáltak.

Egy újságczikk keretébe ennek péld.

* Vettük és közöljük ezt a cikksorozatot, a mely a lapunkban nemrég P. V. jegy alatt közzétett cikkekre válaszképpen készült, mert az eszmék tisztázásának az a diatar et al tera pars elvénél fogva mindenkor szívesen tért nyitunk, s nélkül, hogy a cikkben hangzottatott nézetek mindegyikét magunkéva tennők. A szerk.

A „TORONTÁL” TÁRCZAJA.

Aki szívet keres.

Eugenio Mele novellája.

Ugy ragyogtak a csillagok, oly szép tavaszi este volt, hogy Guido Oreni, egy magas termetű, barna arcú csinos ifju sok évi távollét után visszatért falujába. Nem messze feküdt a tengerparttól a falucska. Bizony nincs csodálni való azon, hogy senki sem ismert rá. Napbarnította, érdekes arcját férfiasabbá tette az idő. Egész lénye megváltozott hosszú távolléte alatt, az arckifejezése azonban még mindig a régi vonzó, rokonszenves.

Ifjuságában Guido Oreni nagy dolgokra hivatott embernek képzelte magát. Elméjében az a gondolat hódított magának, hogy valamely csodaszörű jel előre hirdeté életének nagy eseményét: és ez esemény, melynek képzelődése kiváló kedvteliséssel időzött, az volt, hogy találkozik majdan lánnyal, aki szerelmével megszépíti az ő életét. A vágy, hogy megtalálja azt a szép leányt, ki keblében egy drága kincset hord: a szívet, kikérgette ő világba. Mit törődött Guido gyöngyökkel, rubinokkal, arannyal, gyémánttal, zafírral, csak egy kincse legyen: hűségese szíve. A leánnyal való találkozásakor ezt mondotta volna: „Szeretted leány, ime, itt van szíved, elég sokat szenvedett már ez életben; egyesülhet-e a tiédde?” És ha ez a leány lenne az az igazi, ha lelkük elválaszthatlanul egyesült volna: „Es a szív, mely annyi ideig várákozott rád, ime legyen a tied.”

Ezzel a képpel a lelkében kelt Guido utra, átbolyongott a világon fiatalok virágában, hogy megkeresse az álmai főtötte ideált.

Vajjon megtalálta-e? Oly könnyű volt el találni, ha valaki látta őt hazatérni ez este, lassu, fáradt léptekkel, buskomor ábrázattal; mindez jele az oly óhajta várt, de el nem ért

dákkal való bizonyítása és bölcselati fejtegetése el nem fér, elegendő a történelemre hivatkoznom.

Az istenítéletet eltörülte az új-kor, de nem törülte el annak egyik nemét a — párbjadalt. S ezért bizony mi vagyunk felelősek s nem elődeink, miként azt P. V. ur állítja, mert, ha elődeink oly sok fölfogását, szokását elutdunk törülni, bizony ezt is el lehetett volna, ha nem lenne bennünk nagyobb az álszemérem érzete, mint a jogé és igazságé.

És bizony a jogegyenlőségre sem a párbjadalt vezetett s nem is ez szülte azt, mert csak a legeslegujabb korban nem nézik a párbjadalt a társadalmi állást. Annakelőtte csak valóságos lovagok közt eshetett meg páros viaskodás.

Ha a törvény enyhe büntetést szab a párbajvétségre, ha a társadalmi fölfogásban létjogosultsággal bír a párbjadalt, átvitt értelemben ez is csak jus gladii. A paraszt manapság is öklével szerez magának igazságot, míg az ur, hol karddal, hol pisztolylyal. Ott is, itt is az ügyesebb győz (nem mondom az erősebb). Amott megbünteti a törvény, emitt csak büntetni akarná az önbíráskodást.

Önbíráskodás! Hát csakugyan el van érve a párbjadallal az az eszme, melyet igazságnak nevezünk, az a cél, melyet igazságszolgáltatásnak ismertünk?! Nincs, mert ha az indító ok helytelen, az okozat még inkább az. Ki állítja, hogy helyes és igazságos volt az istenítélet? Ki állítja, hogy ily módon a bűn csakugyan megkapta büntetését? Ki mondhatja, hogy az istenítélet kideríti és újra az őt megillető piederstálra helyezi az igazságot? Azt hiszem, ezeket senki sem állíthatja.

S viszont, ki állíthatja, hogy az elvesztett becsületet egy kiállással vissza lehet nyerni? vagy a becsületről való minő fölfogásra mutat az, hogy azt mond-

győzelemnek. Haza ment, hogy ott letegye a zarándokbotot, hogy viszontláthassa a falucsát, melyet annyira szeretett, hogy keblére zárhassa és csókokkal borítsa öreg, imádott édes anyját. A falucska egészben véve megtartotta régi külsejét. Igaz, az utcáknak komolyabb lett a külszínük, a temető falát szép fehérre meszelték, a templom falain a borostyánágak sűrűn egymásba szövődve felkuszak a nagy, ósdi ablakokra; mindazonáltal úgy tetszett neki, mintha csak tegnap uazott volna el, egy napot álmodozva töltött volna el valahol, estefelé visszatért volna. De ha az előtte oly drága falu nem is mutatott valami nagy változást, mily változáson ment át az ő lelke!

Belépett a ház melletti kertbe, és egy fa felé tartott, melyhez gyermekkorának édes emlékei fűttek. Feléje közeledvén, mintha emlékébe akarta volna idézni élete legszebb korát, göbös törzsét nézte meg és ott meglátott egy, a kéregbe vésett szívet. És hirtelen eszébe jutott, hogy ő metszette volt hajdan e kéregbe, midőn az édes ideál először remegtette meg lelkét. De a mindig sűrűbbé váló sötétség megakadályozta őt a többi bevésett betűk olvasásában; visszavonult.

Földvidította a nem várt fölfedezés és Guido a ház ajtaja felé tartott. Kopogtatott és pár pillanat múlva kinyílt az ajtó. Körülbelül ötven éves nő jelent meg a küszöbön: az anyja volt. Nem akarom semmitmondó szavakkal lealacsonyítani ama szent pillanatot, midőn anya és ifju gyöngéd ölelésben tanusították csókokkal és örömkönyvek közt mély szeretetüket.

Guido szobájába tért és aludni ment. Midőn másnap a hajnal megaranyozta a kis szobácska ablakát, Guido édes látományok által ringattatva, vidáman ugrott ki az ágyból. Az álomképek mintegy varázs ütésre eltűntek, egy szép leány alakja, amint kezét szívére teszi.

Ez az egész nap olyannak tetszett előtte, mintha átalmodta volna, mialatt az öreg Oreni

ják, hogy elégséges megverekedni, és a becsületen ejtett foltot letöröltük? Ez nagy tévedés. A becsületet ruhához hasonlítják, s mint erről mosás, úgy arról a vér mosná le a foltot. Ez nem áll. A becsületen ejtett foltot le nem mossa semmi, azt csak elfelejteni, elnézni lehet, ha a kin a csorba megesezt, élte későbbi folyamán újra becsülésünket vivja ki.

S mért nem mosható le semmi által se a becsület feltja? Azért, mert az ember csak önmaga ejthet becsületén foltot, más senki. Paradoxonnak, álokoskodásnak tűnik, de tessék csak kissé gondolkodni!

Vagy becsületes valaki, vagy nem. Ha becsületes, akkor másnak a rágósa becsületén nem ejthet foltot, hanem igenis álszemérmén s a helyett, hogy kényszeritené a rágalmazót állítása bebizonyítására s ennek során a rágalom alaptalanságát kimutatná, inkább kiáll s megverekszik. S mit bizonyít evvel? Semmit. Ime egy példa: A. B.-ről azt híreszteli, hogy váltót hamisított s ezt nagyon soknak elmondja, míg végre B. fölébe jut s ez a mai fölfogás szerint párbjadalra hívja ki A.-t. B. nagyon jól tudja, hogy a róla terjesztett hír valótlan; meglehet, hogy A. is tudja, meglehet, hogy nem és csak hallomásból tudja. Első esetben ő maga aljas rágalmazó, mikor is B. becsületén tényleg nem (csak látszólag) ejtett foltot, de saját jellemén igen; második esetben jóhiszeműleg járt el, de nem férfiasan, nem művelt emberhez illően. Mert művelt, igaz férfiú másról rosszat nem beszél, míg meg nem győződött annak igaz voltáról. Egy igazán lovagias férfi, nemes lelkű ember, ha valakiről rosszat tud, azt magába temeti, mert ok nélkül társadalmilag megsemmisíteni valakit nem akar. Hanem igenis, ha látja, hogy az a valaki szereplésével esetleg mások romlását okozhatja, — akkor sem kürtöli ki mindjárt a vi-

mama a szokottnál buzgóbban sürgött-forgott a házbán: annyira boldog volt.

Estakonyatkor Guido kiment és lassan haladt át az utcán, mely hosszában metszette át a falut. Minden lépésre feltűnt emlékezetében gyermek és ifjukora egy egy drága emléke.

Utközben narancsvirágok illata becsalta egy szép kertbe, óvatosan benyitott és egy csinos kerti házikó előtt állt, mely teljesen be volt kerítve virágokkal. A földszint egy ablakából, melyet rózsáágak árnyaltak be, bájós nő hang hallatszott, valami szenvedélyes dalt gyönyörűen énekelve. Guido hallgatódzott, ismeretlennek tűnt fel előtte e hang és áthatva a szerelem ellenállhatatlan vágya által, könnyedén a ház bejárata felé sietett: lábujjhegyen sietett át a kis udvaron, és óvatosan besurrantva a szoba legsötétebb zugába, örömpresve hallgatta azt a mámorító édes dalt.

Mialatt a dal utolsó hangjai is elhangzottak, Guido kilépett az árnyékból és a szép leány elé állt, ez pedig előbb megrezzenve, mint a fölvert madárka, mivel a szerelem csakhamar leküzdte volt az ijedséget, rámutatott a keblén levő aranyba foglalt szívre. Ama szív volt ez, melyet Guido az öreg fa kérges törzséből metszvéen ki, saját kezeivel faragcsált meg. Hajdan Máriának adta, együtt töltött gyermekkoruk emlékére.

— Mária — mondta Guido — miért tartottad meg?

— Azért, hogy megmutassam, hogy el nem felejttem távollevő berátaimat. És te ha nem felejtetted el, mit hoztál számomra távol országból?

— Ime, Mária, mindaz, amit neked hoztam: egy szegény bánkodó szív: egyesülhet-e a tiédde?

— Azt a szívet, melyet elutazásodkor nekem adtál és melyet oly hosszú időn át keblemen viseltem — felelé Mária — ismét rád bízom.

— Mária, Mária! — kiáltá Oreni, karjaiba zárván a leányt — oh hát az álmok nem csálnak!

Mai számunkhoz hivatalos melléklet nem csatoltattott.

HIREK.

lágna, hogy mit tud erről az emberről — hanem kötelességének fogja tartani négy szem közt figyelmeztetni, hogy hagyjon föl szereplésével, viselkedésével, tetteivel, mert ellenkező esetben leleplezi. Én így tanultam ezt és mindig azt hallottam, hogy a fecsegés nem férfiúnak való. De térjünk vissza a tárgyra.

B. a helyett, hogy kényszeritené A-t vádja bebizonyítására s mikor kitünt a vád alaptalansága, kényszeritené arra, hogy már most mondja meg mindenkinek, a kinek a rágalmat elbeszélte, hogy az nem bizonyult igaznak s így B. tisztán áll, e helyett kiáll A-nak. Hamisított-e hát váltót B. vagy sem? Azt hiszem ezt kellene eldönteni, mert ha igen, akkor nincs helye a tisztességes emberek közt, ha pedig nem, akkor B. nem becstelenségre, de A. a rágalmozó, a ki ha férfi, inkább beismeri tévedését, megköveti B-t, de nem áll ki neki. A párviadal maga — vagy mint a középkorban hitték — annak eredménye világot vet-e az igazságra? Bizonyára nem, s ha nem, hát minek a kiállítás? Egyedül annak bebizonyítására, hogy bátorságuk van sebeket kapni, esetleg meghalni.

De tovább megyek s merem állítani, hogy az arczulsapást sem mossa le soha a párbaj. Ott van annak nyoma, ott éget az örökké az arczon, vagy pedig párbaj nélkül magától letörlődik. Itt csak az a kérdés, mily körülmények közt történt az arczulsapás. Ha valakit megvetésképpen csapnak arczul, azt le nem mossa a vér, de ha részeg ember öntudatlanul csap arczon, az fújhat, de nem éget.

S itt mindjárt egy eklatáns példára utalhatok. Ugyanazok az uracsok, mai lovagok, kik egy képzeletbeli görbe nézésért megorrolnak, a kik egyik-másik arcz láttára berzenkednek, a női kéztől kapott arczulsapást nem szégyellik, sőt dicsekednek vele. Hol van itt a logika, a férfiaság, a valódi becsületérzés? Hiszen annak a női kéztől kapott arczulsapásnak még jobban kellene égetnie, mint akárminő másnak, az egy igaz férfit, valódi gentlemant a világból üzne ki, mert bizonyára ripókségeért kapta, ez pedig gentlemannal nem történhetik meg.

De a párbaj főképpen azért igazságtalan, mert nem csak hogy a tiszta igazságot ki nem deríti s így a becsületet vissza nem adhatja, hanem végeredményében sokszor a sértett fél huzza a rövidebbet.

Azt hiszem, hogy az igazi furcsaságok a párbajok korszakában nem, miként P. V. ur állítja, a jövőben, ha majd nem lesz párbaj, állanak elő.

Állítok, — bizonyítok is. De ezt majd a t. szerkesztő ur engedelmével egy másik levélben teszem.

—la.

Az országos csendőrség szaporítása. A csendőrség jelenlegi létszáma, miután az ország határainak kellő megvédése Bukovinával, Boszniával és Szerbiával szemben számos csendőrt igényel, az eddigi rendes, folytonos szolgálat teljesítésére elégtelennek bizonyult. A jelenlegi állapot szerint egy csendőrré átlag 48 □klmt. beportyázandó terület esik. Ez nemcsak hogy oly terheessé teszi a szolgálatot, hogy a jelentkezőket elriasztja, de a meglevő fiatal csendőrök is rövid idő alatt rokkantakká lesznek. Ezért tehát a csendőrséget 1894-től kezdve oly módon fogják szaporítani, hogy minden csendőrré csak 35 □klmtnyi beportyázandó terület jusson. Ennélfogva egy szárny- és két szakaszparancsnokságot állítanak fel egy fő- és két alantás tiszttel, továbbá felállítanak 40 gyalogőrsöt, 2 lovasőrsöt, ezeken kívül szaporítják a létszámot 20 gyalogvezetővel, 1 lovas őrvezetővel, továbbá 200 gyalog- és 11 lovas csendőrrrel. A szaporítással egyidejűleg a legénység zsoldját is emelik és pedig rendfokozati különbségnélkül fejenként s naponként 10 krral.

— **Elismerés az érdemnek.** Zombori Rónay Jenőné született Pattyánszky Olga, Torontál vármegye főispánjának minden szép és jóért lelkesülő fiatal neje, ki, mint a fehér kereszt egylet elnöknője kiváló buzgóságot fejtett ki, Stefánia főhercegnőtől, mint a fehér kereszt egylet védnöknőjétől elismerő oklevelet kapott. E kitüntetés alig érhető volna méltóbbat, mert Rónay Jenőné nemcsak páratlan buzgalommal vezeti e jótékonyági egylet ügyeit, de csakis az ő fáradságot nem ismerő tevékenységének köszönhető az, hogy a fehér kereszt emberbaráti tendenciái Torontál megyében mindjobban tért hódítanak. Őszintén gratulálunk a méltán megérdemelt kitüntetésnek.

— **Áthelyezés.** A király Jurkovic Othmárnak, a délvidéken előnyösen ismert nagyszentmiklósi járásbírójának, a szentendrei járásbíróhoz hasonló minőségben való áthelyezését megengedte.

— **Uj utca.** Mint értesülünk, városunk polgársága körében nagyobb szabású mozgalom indult meg a végből, hogy a Luther- és Garay-utca összeszőgelésétől a vásártérig új utca nyíljon. A mozgalom élén a Gradulicza több polgára áll, a kik számos aláírással ellátott folyamodványt nyújtottak be a városi képviselőtestülethez, melyben kérelmüket megokolva reámutatnak arra, hogy milyen csekély eszközökkel érhető el az új utca létesítése. A kérelem jogosultsága minden megokolás nélkül is szembezőkö. Az a tény, hogy a Nádor-utczától a Petrovics utczáig nincsen út, mely az élénk forgalmu Váraljai, Luther- és Garay-utczákat a vásártérrel összekötné, egymagában indokolja az érdekeltek kérelmét. A város fejlődése szempontjából is nagyon kívánatos, hogy a szak-utczák, a milyen ma a Luther-utca is, nyitott forgalmi utakká alakuljanak át. Ez magában véve is fontos szempont, azonban a jelen esetben háttérbe szorul ama döntő fontosságú érdek elől, mely az új utca létesítését első sorban egészségügyi szempontból teszi égető szükséggé. A kérvény igen helyesen utal arra, hogy a Luther utca déli és Váraljai utca keleti sorának összeszőgelése táján fekvő házak végében egy földszüledés van, a mely régebben állandó vizállás, mocsár volt. Ezt a medenczét a szomszédos házak tulajdonosai mindenféle anyaggal töltötték fel, úgy, hogy felülete jelenleg jobbra szemétből megtrágyából áll. Hóolvadáskor és esőzésekor a Garay-utca keleti és a vásártér nyugati házsorai felől a víz a két említett házsor között végig futó csatornán át ebbe a medenczébe folyik és itt nem lévén lefolyása, növeszti a sást, a kákkát, termeli a békák nagyszámú seregét, felbomlasztja az itt összehordott szerves anyagokat és elárasztja kigőzölgésével nemcsak a környéket, hanem a városnak jó nagy részét is. A város közepén ilyen mocsárt tovább nem tűrhetni. Igen helyesen utal erre a kérvény is, mely a Garay-utca és vásártér házsorai között húzódó csatorna elzárását kéri. A csatorna legczélszerűbben a Garay- és Luther-utczák összeszőgelésénél levő két házhely kisajátításával, feltöltésével és utczává való átalakításával lehetne elzárni. Elzáratván ekképpen a medenczét vízzel tápláló csatorna, a medencze, melynek feltöltéséről az illető telektulajdonosok saját érdekükben is gondoskodnának, művelésre, beépítésre alkalmassá válnék és a város közepén levő mocsár teljesen kiszáradna. A kiválóan fontos ügy — mint értesülünk — már legközelebb a városi képviselőtestület elé kerül.

— **Magyar olvasókör.** Válságos idöket él a „Nagybecskerek-i magyar olvasókör“. A kör érdemduz elnöke, tulajdonképeni alapítója, eddig minden tekintetben vezetője, lelke: Szalay József elnöki tisztéről lemondott. Elnökével a kör legbuzgóbb tagját és legerősebb támaszát veszti, a mi most, hogy a lakás ügye rendezésre vár, a körre talán végzetessé is válhat. Titkára sincsen az egyletnek; azután meg üresedésben van a két jegyzői és a pénztárnoki állás. Mind ezek elintézése céljából a kör alelnöke: Romkay Nándor e hó 29-ére, azaz vasárnap délután 3 órára rendkívüli közgyűlést hívott egybe. Őszintén óhajtuk, hogy ezen ifju kör, mely városunkban a kultura emelése érdekében már oly sokat tett, szerencsésen átélje a reá nézve válságos idöket.

— **A kolera.** Lapunk tegnapi számában részletes képét nyújtottuk annak az ijesztő haladásnak, amelyet a kelletlen ázsiai vendég május óta egész mostanáig a legszigorubb óvintézkedések daczára tett. Pótlásképpen megemlítjük még, hogy Lajosmajoron, a hová a kolera nemrég szintén befészkelődött, a járvány kiütése óta tegnapig összesen 25-en betegedtek meg, ezek közül 11 meghalt, 14 pedig ápolás alatt van. Legujabb híreink is csak arról tesznek tanuságot, hogy a járvány makacsul tartja magát; így Ernesztházán tegnap 6 megbetegedés, 5 halálozás, Katalinfalván 2 megbetegedés és 1 halálozás történt. Basahidról pedig azt a megdöbbentő hirt vesszük, hogy ott tegnap tizen estek a járványnak áldozatul. Basahid lakossága most járványorvost kér. Mint halljuk, már legközelebb fertőtlenítő gépet is küldenek a községnek.

— **Aszfaltjáró Nagy-Kikindán.** Valóságos gözerövel dolgoznak rajta, hogy a „rendezett“ tanácsu város minden más tekintetben is jellemeinek megfelelően „rendezkedjék“. Élénk tanúságot tesznek erről azok a nálunk is ismert füstökádó vasszörnyek, amelyek Nagykikinda fő utczája hosszában ontják a sustorgó aszfaltlávát, amelynek gyalogjáróvá való simítása olyan serényen folyik, hogy kedvező időjárás esetén már tizenegy nap mulva tükörsima aszfalon sétálhatnak Nagykikinda szépei.

— **Pécska-perjámosi vasut.** Egy előkelő budapesti pénzintézet engedélyért folyamodott a miniszteriumhoz a Pécska-Perjámos közt építendő vasutra. Az engedélyt egy nagyobb fővárosi lap szerkesztőjével egyetemben kéri, a ki tegnap evégből Pécskán járt. A Maroson hidat akarnak építeni és így Arad megye közvetlen új összeköttetésbe lépne Torontál és Temes megyékkel. Az új vasut a következő községeket érintené: Pécska, N.-Szt. Péter, Székesut, Nagyfalva, Perjámos. Pécska város maga 100,000 frt értékű részvényt hajlandó venni. A többi községek és a Szina-féle uradalmak is élénken érdeklődnek a vállalat iránt.

— **A „Temesvári magyar dal- és zene-egyesület“** megalakulása emlékeül több dalárda közreműködésével folyó évi november hó 5-én a temesvári vígadó termében tánczvizsgálommal összekötött alapító ünnepélyt rendez, melynek általános műsora a következő: 1. Reggel 7-9 óra közt a dalárdák fogadtatása a jözséfvárosi állomáson. 2. Kilenc óraker bevonulás a „Trónörökös szállodába“. 3. Tíz óraker a dalárdák összpöbája a vígadó nagy termében. 4. Délután egy óraker közepéb 1 frtos terítéssel, melyre jelentkezni lehet Kapitány Zsigmond rendezöségi titkárnál a vármegye házában naponként 8 és 2 óra közötti időben. 5. Este 6 óraker nagy hangverseny a dalárdák közreműködésével az ott szétosztandó külön műsor szerint. 6. Nyolcz óraker tánczvizgalom. Belépti díjak: családjegy 3 frt, személyjegy 1 frt, páholyjegy 5 frt. Enekesek nem fizetnek.

— **Jókai ünnepély.** A nagykikindai izraelita népiskolában Jókai Mór házánk koszosus költőjének 50 éves irói jubileumát ez évi november hó 9-én tartják meg. Az ünnepély programja a következő: 1. „Hymnus“, éneklük a növendékek. 2. „Óda“, szavalja egy III. oszt. növendék. 3. „Ünnepi beszéd“, tartja az iskola igazgatója dr. Rosenstein Mór rabbi. 4. „A nagylaki iskolás fiu“, szavalja egy III. oszt. növendék. 5. „Szózat“, éneklük a növendékek.

— **Tanítógyűlés.** A „Délmagyarországi tanítóegylet“ nagykikinda-zsombolyai főkegylete f. é. november hó 9-én Nagy-Kikindán a községi iskola helyiségében rendes öszi ülést tart. A meghívók és tárgysorozat a napokban szétküldetnek. A meghívók már egy ízben szétküldettek f. hó 26-án csütörtökön tartandó ülésre, azonban az ülést közbejött akadályok miatt az elnökség a fenti napra halasztotta el.

— **Vakmerő betörés.** Török-Kanizsán ismeretlen tettesek behatoltak a község házában levő községi pénztárba és a pénztárhelyiségben levő léczkorlátot szétszedve Karg Róbert pénztáros asztalfiókját felfeszítették. A Wertheim szekrénynek ott tartott másodpéldányu kulcsával a szekrényt próbálták kinyitni, de a kulcs szerencsére beletörött. Így a betörők, kik különben a helyzettel ismerősök lehettek, pusztá kezzelet távoztak el. A betörés elkövetésével egy községi díjnokot gyanusítanak.

— **Utó felülvizsgálat.** A nagykikindai Károly Lajos lovassági laktanya utófelülvizsgálatát tegnap tartotta meg a helyszínén a kiküldött bizottság, amelynek a vármegye részéről dr. Dellimanich Lajos m. főjegyző, mint bizottsági elnök, Szilágyi Albert m. aljegyző, Beller István m. alügyész, Hám Ignác kir. főmérnök és Keresztes Aladár m. alszámvevő voltak a tagjai.

A miniszterium kiküldöttje Haasz József műszaki tanácsos kerületi kir. felügyelő volt Temesvárról. A vizsgálatban részt vettek még Ursich Lipót vállalkozó, aki a laktanyát építette és a katonaság kiküldöttjei, nevezetesen Glossauer Gyula cs. és kir. műszaki őrnagy, Thien János cs. és kir. huszárőrnagy, egy ezredorvos és egy csapatfőnök. A bizottság a lovaslaktanya valamennyi épületét alaposan megvizsgálta és a vizsgálat eredményét feltüntető jegyzőkönyvet a belügyminiszterhez terjesztik fel. A bizottság este nyolczadfél órakor működését befejezte.

M. kir. államvasutak. A magyar kir. államvasutak zágrábi üzletvezetőségének kezelése alá tartozó balaton sztr. györgy-somogy-szobbi helyi érdekű vasut Balaton-Keresztur, Kéthely, Marczali, Mesztegyne, Böhönye, Segesd állomásokkal és Balaton-Ujlak, Gyóta és Segesd Bagát rakodó megállóhelyekkel f. évi október hó 24-én a nyilvános forgalomnak átadatik. Valamennyi állomás az összes, a megálló helyek pedig csak személy, podgyász és kocsiakomániai teheráru forgalomra vannak berendezve. Budapest, 1893. október 23. Az igazgatóság.

Irodalom és művészet.

*** Jókai-társaság.** Dr. Telbisz Károly, Temesvár polgármestere és a Délvidék magyarosodásának buzgó előharczósa a Jókai-jubileum alkalmával a magyarosodás terjesztésére alakult egyesület elé indítványt terjesztett, a melyben azt az életrevaló eszmét pendíti meg, hogy az egyesület, a melynek a magyar nyelv terjesztésére irányuló, szerény eszközökkel folytatott működése a magán és társas élet majdnem minden rétegében máris oly nagy sikerrel honosította meg a magyar nyelv ismeretét, most egy lépéssel tovább haladva működését immár a magyar irodalom fejlesztése, terjesztése és művelése fontos feladatának szentelje. A lelkes hangon tartott indítvány, a melyről e helyütt csak kivonatosan, lapunk legközelebbi számában azonban első helyen emlékezünk meg, abban a felhívásban végződik, hogy a magyar nyelv terjesztésére alakult egyesület Jókai-társaság néven irodalmi társulattá alakuljon át.

*** A Röder-négyes.** Megirtuk volt, hogy a Röder-négyes jeles négyese a Délvidéken hangversenykörutat tesz s hogy ennek folyamán Nagykikindában is fellép. Mint a „T. K.”-ban olvassuk, ez a hangverseny a városháza disztermében kitűnő sikerrel ment végbe. Ugy halljuk, hogy a jeles négyes-társulat nemsokára városházán is hangversenyt tart, a mely kétségkívül kiváló művelézetet már most felhívjuk a műértő közönség figyelmét.

Táviratok.

Albrecht főherceg Berlinben.

Budapest, október 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Berlinből sürgönyzik: Albrecht főherceg tábornagy ma délben az anhalti pályaudvarnál Berlinbe érkezett. Vilmos német császár fogadta s igen szívélyesen üdvözölte. A császár azután vendégeivel Potsdamba utazott.

Püspöki zsinat Karlóczán.

Budapest, okt. 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Karlóczáról telegrafálják: Brankovics György szerb patriarkát a magyar miniszterelnök értesítette, hogy a király a görög-katolikus szerb püspöki zsinatnak október 30-ára javasolt összejövetelét legkegyelmesebben megengedte. Együtt a patriarkának azt is értésére adták, hogy a király erre a püspöki zsinatra, a melynek a bácskai és budai megüresedett püspöki székeknek választás utján való betöltése és egyéb reá tartozó egyházi teendőik elintézése lesz a feladata, Brankovics patriarka személyére való tekintettel az eddig követett szokástól eltérően nem küld ki királyi biztost. A patriarka immár megtett minden szükséges lépést, hogy a szerb egyházi kongresszust a jövő tavaszra egybe lehessen hívni.

A válság Ausztriában.

Budapest, október 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: A képviselőház mai ülésén nagy figyelem közt szólt fel gróf Hohenwarth. Elvtársai nevében aggo-

dalmát fejezte ki a választási reformjavaslattal szemben s kijelentette, hogy azt a maga és pártja részéről nem tartják elfogadhatónak. Ebben a nézetében Taaffának tegnap tett nyilatkozatai sem ingatták meg. A kormány, ugymond, nem lesz képes azt a követ, a melyet vigyázatlan módon gurított le a lejtőről, mozgásában megállítani.

A bécsi polgármester lemondása.

Budapest, október 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből telegrafálják: Dr. Prix bécsi főpolgármester a közéletben antiszemita pártjának folytonos támadásai következtében alásáról lemondott. A lemondásra közvetlen okot az szolgáltatott, hogy a főpolgármester állítólag tévedésből olyan 900,000 forint értékű papirokat adott el községi kiadások fedezésére, a melyek nem voltak a költségvetésbe beszámítva.

Giers fia az orosz-magyar szövetségről.

Budapest, okt. 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) A „Pesti Napló” párisi tudósítójának alkalmá volt Giers orosz diplomatával, az orosz külügyminiszter fiával Magyarország és Oroszország közös érdekeiről beszélgetni. Az orosz államférfi a következőképpen nyilatkozott: Magyarországnak és Oroszországnak három tekintetben közösek az érdekei. Először az európai béke fenntartása, másodsor — s ez a legfontosabb közös érdekük, — hogy Ausztria se szláv, se német állammá ne legyen és harmadsor, hogy a Balkán félsziget e yensulya épen maradjon. Végül Giers kijelentette, hogy a bolgár kérés Oroszországra nézve immár nem politikai, csupán csak személyi kérdés.

A fenyegetett home-rule.

Budapest, október 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Londonból sürgönyzik: John Redmond, a parnelliták vezére, Corkban beszédet mondott, a melyben kifejti, hogy a home-rule javaslat az elüzlött ir bérlők ügyét éppenséggel nem oldotta meg. Amíg a kormány ezt nem rendezzi, az irek megvonják a támogatásukat s a legelső alkalommal a kormány ellen fognak szavazni.

Csalás a vasutnál.

Budapest, okt. 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Berlinből sürgönyzik: A stettini vonaton elkövetett sikkasztások s egyéb visszaélések ügyében Berlinben és Stettinben ma délig huszonhat tisztviselőt tartóztattak le, azonkívül számos más egyént, a kik a csaló szövetkezettől szerzett szabadjegyekkel szoktak utazni. Zillmann rendőrbiztos bevallotta, hogy negyvenszer utazott Berlinből Stettinbe és vissza a szövetkezet által adott szabadjeggyel.

Közgazdaság.

A budapesti árutözsde.

(A nagybecskereki Lloyd-társaság hivatalos távirata.) Budapest, október 25.

Őszi buza 7-35—37.
Tavaszi buza 7-68—70.
Tavalyi tengeri 4-85—90.
Idei tengeri 5-05—7.
Őszi zab 7-35—40.
Tavaszi zab 6-89—91.
A mai tőzsden eladott 30.000 métermássa termény: 4000 mm. 78-8 kiló nehéz, 7-70 kr.; három havi látra.

VASUT-ÜGYEK.

Magy. kir. államvasutak.

Budapest jobbpárti üzletvezetőség.

(Árverezési hirdetmény.) Ezennel közhírré tétetik, miszerint az üzletszabályzat 70. § a értelmében elárusítandó kiválatlan szállítmányok nyilvános elárverezése Győr állomásukon f. évi október hó 30-án, délelőtt 9 órától kezdve tartatik meg, mely árverezésre a t. cz. közönség ezennel meghivatik. — Budapest, 1893. október hó 15-én. Az üzletvezetőség. (Utánnymat nem díjaztatik.)

Magy. kir. államvasutak

Zóna díjszabás életbeléptetése a békéscsanádi h. é. vasuton. A magyar kir. államvasutak igazgatóságától vett értesülés szerint a legközelebb megnyitandó békéscsanádi h. é. vasuton a zóna rendszerű személy- és podgyász díjszabás fog életbe léptettni. Ezen díjszabás a magy. kir. államvasutak díjszabási osztályában (Csengeri utca 33. sz.) 10 kr-ért kapható. Budapest, 1893. október 7. Az igazgatóság. (Utánnymat nem díjaztatik.)

REGÉNY-CSARNOK.

Szemet — Szemért.

Regény.

Írta: Trollope A.

(25-ik folytatás.)

VIII. FEJEZET.

„Nem mondtam én, hogy eltávozzék.”

O'Harané asszonyság tudta, hogy el fog jönni és Kata is tudta, de azért mégis helytelen volna azt állítani, hogy várták őt — annyi azonban igaz, hogy el voltak készülve elfogadására.

— Nagyon örülünk, hogy önt viszontláthatjuk, mondá mrs. O'Hara.

— Nem örülhetnék jobban, mint én örülök azon, hogy ismét itt vagyok.

— Ön tehát csakugyan Marty atyánál ebédelt és hált a mult éjjel. Vajjon mit fognak ehhez mondani a nagy urak a Quin kastélyban.

— Nem nagyon törődöm vele, miután nem fogom megtudni, hogy mit mondtak. Az élet nem elég hosszú, mrs. O'Hara, hogy még kellemetlen embertársainkkal is bibelődjünk.

— Kellemesen töltötték az estét?

— Nagyon kellemesen. De Creech lelkész ur koránsem oly kedves ember ám, mint Marty atya.

— Oh nem! kiáltá Kata.

— Hanem ő is eléggé vig ficzkó. Volt ezenkívül ott valami Fincane ur is, aki nagyon rátartó ficzkónak látszik.

— Mi a lelkészeken kívül senkit sem ismerünk itt, viszonzá O'Harané asszonyság nevetve. Hadd higgye a világ, hogy ez a ház valóságos zárda.

— Akkor hát nekem se volna szabad ide jönnöm.

— Bizony, azt hiszem, hogy nem. Csak-hogy az idegeneknek néha megengedik, hogy a zárdákat meglátogassák. Ön ismét hadjáratot indít a szegény vidrák ellen?

— Barney azt állítja, hogy a nagy dagály miatt most nem lehet vidrákra vadászni, ennél-fogva lemegyünk a Drumeiry sziklákhöz.

— Hogyan — azon apró sziklákhöz? kérdé Kata.

— Oda. Nagyon szeretném, ha önök is velem jönnének.

— Nem ülnék a viláért se valamelyikbe azon csolnakok közül, mondá Kata.

— De vajjon mi haszna van az ön vadászatainak? kérdé O'Harané asszonyság.

— Párnát akarok kitölteni az általam lött vízi madarak tollaiból Marty atya számára. Eddig még annyit se lőttem, a men yi egy bölcsöbéli vankoshoz elég volna.

— A szegény ártatlan halász madarak!

— Oh! ép ily joggal O'Hara kisasszony azt is mondhatná, hogy szegény csirkék! és szegény kacsák!

— De ezeket használni lehet.

— Ép ily fogja Marty atya is használni a párnát. Isten önnel, mrs. O'Hara. Isten önnel, kisasszony. A jövő héten ismét eljövök, s akkorra megkerítjük a vidrát.

Egyébb nem történt. Eddig tehát minden-estetre beváltotta a lelkésznek tett ígretet. Egyetlen szót se szólt Katához, melyet ne mondott volna el a lelkész jelenlétében is. De mily bájos volt az ifju leány, s mily lázas reszketés futott át Fred karján, midőn kezét egy pillanatra az övében tartá. Hol találhatna Angol országban ily üde arczu, ily szép szemü, ily koromsötét haju, ily ártatlan és végre ily édes hangu leányt!

Midőn lesietett a coolroonei kis öbölhöz, hol Morony várakozott rá a csolnakkal, meg nem állhatta, hogy összehasonlításokat ne tegyen O'Hara Kata és Melierby Sophie közt. Összehasonlításai kétségkívül nagyon helytelenek, nagyon egyoldalúak voltak, de annyi bizonyos, hogy egyenkint és összesen azon leánynak kedveztek, ki a világtól elzárt magányban élt a mohari szirtek közt. Es miért nem állna jogában itt keresni magának feleséget, ha neki ugy tetszenék? Mily joggal erőszakolhatná rá bárki is nézetét ily ügyben, hol a szívtől és egyedül csak a szívtől kell tanácsot kérni? Bizonyos eszmék jutottak eszébe, melyeket angol-orosz barátai különöz, demokratus, forradalmi és kárhóztatandó eszméknek neveznének, melyek azonban talán az irlandi lég és az irlandi whiskey és a szirtek és az Océan szomszéd sága által még inkább felizgatott kalandos hajlamok befolyása alatt e perczen nem csak nagyon csábítóknak, de egyszersmind nagyon észszerűeknek is tartott. Ő kétségkívül nagyon állásra és magas rangra született, de mindabból a mit állása és rangja nyujthatott neki, semmi se volt előtte oly kedves, mint szabadsága. Az ember legfőbb kiváltsága a szabadság és az, hogy minden körülmény közt szabadon rendelkezhetik magával.

(Folytatása következik.)

Felelős szerkesztő: Dr. Brájfer Lajos.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1893. évi október hó 1 től.

Nagybecskerek—Nykikinda				Nagybecskerek—Versecz				Versecz—Nagybecskerek				Szécsány—Párdány				
Sz. v.	V. v.	V. v.	V. v.	Sz. v.	V. v.	V. v.	V. v.	Sz. v.	V. v.	V. v.	V. v.	Sz. v.	V. v.	V. v.	V. v.	
1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3	
Versecz ind.	—	—	220	Budapest ny.p.u.ind.	700	—	—	Báziás ind.	495	1145	—	Budapest ny. p. u. ind.	700	—	—	
Párdány	—	—	350	Temesvár	950	—	—	Temesvár	—	12—	—	Nagybecskerek	805	—	—	
Nagybecskerek	550	1225	740	Nagykikinda	320	—	—	Versecz	540	220	—	Szécsány	925	555	—	
Ellemér	609	1244	803	Nagybecskerek	805	—	—	Verseczrét	547	225	—	Módos	946	622	—	
Melenze	632	111	832	N.-Bécskerek-Bpart	812	415	—	*Temespaulis	553	232	—	Fény	967	635	—	
Kumán	649	129	854	*Sándor-udvar	827	435	—	Bethlentanya	601	242	—	Párdány	1008	648	—	
Törökbecse-Aracs	715	204	932	Lázárföld.	841	452	—	*Szivattyutelep.	611	255	—					
Beodra	749	238	1009	*Pusztá Kenderes	845	456	—	*Laudontanya	618	305	—					
Karlova	800	249	1024	*Lajosmajor	955	508	—	Nagymargita	627	316	—					
Nagykikinda (v.) érk.	840	329	1104	Szárcsa	907	530	—	Zichyfalva	639	329	—					
Temesvár	—	522	454	Szécsány (vend.) érk.	919	545	—	Györgyháza	651	345	—					
Budapest	125	—	655	Szécsány ind.	934	600	—	Szécsénfalva-Ráros-			—					
				Bóka	947	616	—	Istvánvölgy	706	402	—					
				Kanak	1004	636	—	*Olécz	714	418	—					
				*Olécz	1013	646	—	Kanak	723	424	—					
				Szécsénfalva-Ráros			—	Bóka	739	444	—					
				Istvánvölgy	1022	703	—	Szécsány (vend.) érk.	751	459	—					
				Györgyháza	1032	717	—	Szécsány ind.	801	514	—					
				Zichyfalva	1044	741	—	Szárcsa	814	531	—					
				Nagymargita	1059	802	—	*Lajosmajor	826	545	—					
				*Laudontanya	1108	812	—	*Pusztá Kenderes	833	546	—					
				*Szivattyutelep.	1116	822	—	Lázárföld	842	603	—					
				Bethlentanya	1129	836	—	*Sándor-udvar	853	617	—					
				*Temespaulis	1137	847	—	N.-Bécskerek-Bpart	910	641	—					
				Verseczrét	1145	858	—	Nagybecskerek érk.	—	645	—					
				Versecz	1149	903	—	Nagykikinda	—	1104	—					
				Temesvár	—	317	—	Temesvár	—	454	—					
				Báziás	—	325	1129	Budapest	—	655	—					

Az éjjeli órák — esti 6 órától fogva reggelt 5 óra 59 percig — a percek számjegyeinek aláhúzása által (600—599 vannak megjelölve).

A *-gal jelzett állomásokon a vonat csak feltételeken leszállás végett áll meg.

H i r d e t é s e k.

2463. I. szám 1893.

(654—3.3)

Pályázati hirdetmény.

Lemondás folytán megüresedett községi kisdedővönői állásra ezennel pályázat nyitattik.

Felhivatnak a pályázni szándékozók, hogy az 1891. évi XV. tczben előirt képzettséget igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket folyó évi november hó 10-ig Karlova községeljárásánál adják be.

Ezen állás javadalmazása 300 frt évi fizetés, 50 frt lakbér és 5 frt irodaátalány. Kelt Karlován, 1893. évi október hó 19-ik napján.

Viaskalits Milán s.k., Kogyenkov Átya s.k., jegyző. bíró.

45132. szám 1893.

(656—3.2)

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye bánlaki szolgabírói járásban egy járás orvosi állás lévén üresedésben és Torontálmegye hivatalában egy II-od alleváltárnoki állás rendszeresítettén, ezek betöltése céljából felhívom mindazokat, kik ez állásokat elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. tczikkben körülirt képesítésüket, eddigi alkalmaztatásukat és nyelvismereteiket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket hozzám f. évi november hó 15-ig betérjesszék.

A járási orvosi állással 450 frt évi fizetés és 150 frt utiátalány, az alleváltárnoki állással pedig 700 frt évi fizetés és 150 frt lakbér van egybekötve.

Kelt Nagybecskereken, 1893. évi október hó 21-én.

Daniel László, alispán.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

618. végh. szám 1893.

(660—1.1)

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. tcz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a törökbecsei kir. járásbíróóság 4337. polg. 1893. számú végzése által Dimitrievits György melenczei lakos végrehajtató javára, Berity Nénád kumáni lakos ellen 160 forint tőke s járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 330 frtra becsült 2 ló, 1 rövid vast. kocsi, lószerszám és 2 tinóból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a törökbecsei tek. kir. járásbíróóság 3647. polg. 1893. sz. kiküldetést tartalmazó végzése folytán a

helyszínén, vagyis Kumánon a község házában leendő eszközésére 1893. évi október hó 28-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1891. évi LX. tcz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. tcz. 107. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Kelt Törökbecsén, 1893. évi október hó 8-án.

Rankovits István, kir. bir. végrehajtó.

15447. ki. szám 1893.

(655—3.3)

Pályázati hirdetmény.

Nagybecskerek város képviselő-testületének ez iránybani határozatából kifolyólag a vár. számvevői állás ideiglenesen előreláthatólag hosszabb időre helyettesítés útján betöltendő lévén, ezen évi 1200 frt fizetéssel javadalmazott állásnak ideiglenes betöltésére ezennel pályázati hirdetnek.

Felhivatnak pályázni szándékozók, hogy kellően, különösen pedig állami számvitelben való képzettségüket tanúsító bizonyítványokkal felszerelt kérvényeiket folyó évi november hó 15-ik napjának déli 12 órájáig annál is inkább betérjesszék alólírothoz, mert a később beérkezett folyamodványok figyelembe vételni nem fognak.

Kelt Nagybecskereken, 1893. évi október hó 19-én.

Krsztios János, polgármester.

Tudósítás.

A bekövetkező téli évadra bátorkodom az általánosan legjobbnak és legolcsóbbnak elismert

tűzelőszert, az én

kitűnő porosz kockaszénemet,

továbbá elsőrendű légszesz-koksomat, melyet mint minden évben, úgy az idén is nagy mennyiségben raktáron tartok, ajánlani.

Szíves megrendeléseket kérve maradok

kiváló tisztelettel

Daun Gyula.

(562—6.6)

KOLERA ELLEN!

BORKIVONAT!

Csakis

szerecsenfejjel

valódi,

hamisítványoktól

óvakodjanak!

Kapható a

legfinomabb fűszer-, csemege- és gyógyfűkereskedésekben, gyógyszertárakban, kávéházakban és cukrászdákban.

Vezérképviselők: (540—20.15)

PFAU és TÁRSA, FIUME.